

PRODUKTIVITETSKOMMISJONEN

En offentlig kommisjon oppnevnt av Regjeringen for å fremme forslag som kan styrke produktivitet og vekstevne i norsk økonomi.

Produktivitet og urbanisering

Jørn Rattsø

Urbaniseringsseminaret,
Fredag 24. november 2014

Bykonkurransen

- FT/26. april 2014: Byer, ikke land, er nøkkelen til morgendagens økonomi
- De beste studentene søker erfaring i utenlandske byer – Barcelona, Berlin, New York, San Francisco, Singapore
- De kan komme tilbake til attraktive byer her hjemme – bare Oslo?

Bakteppe

- Globale trender, ny internasjonal arbeidsdeling, bedrifter lokaliserer seg på det internasjonale markedet
- 'Average is over' / 'Gjennomsnittet forsvinner' Tylor Cowen om arbeidsmarkedet
- Robotenes inntog
Erik Brynjolfsson om produktivitet

Framtida drives av kompetanse og kompetansearbeidsplasser

Konkurranskraften

- Hvordan være attraktiv for høyutdannede, for studenter som søker kvalitetsutdanning, for læreprosesser og ide-utvikling/utveksling
- Hvordan være attraktiv for kunnskapsorienterte bedrifter, outsourcing, spesialiserte tjenester
- Hvordan legge tilrette for entreprenører og nettverksbyggere som bidrar til innovasjon

Agglomerasjonsgevinsten

- Byer er mer produktive og har høyere inntektsnivå
- Magnet for høyutdannede og kompetansekrevende bedrifter
- Agglomerasjonsfordeler
  - Spesialisering, tilgang til leverandører
  - Utvikling og utveksling av kunnskap
  - Matching av jobber mot kompetanse
  - Stordriftsfordeler, større marked

Byer har høyere lønnsnivå

- 89 arbeidsmarkedsregioner, arbeidere i privat sektor
- Byregionene har lønnsnivå langt over gjennomsnittet (uveiet)
- Asker/Bærum 45%, Stavanger/ Sandnes 28%, Oslo 24%, Follo 23%

Byer har høyere utdanningsnivå

- Større andel av sysselsatt befolkning med høyere utdanning
- Byregioner har utdanningsnivå langt over gjennomsnittet
- Asker/ Bærum 54%, Oslo 49%, Follo 35%, Trondheim 33%, Stavanger/Sandnes 32%
- Gjennsnitt alle regioner (uveiet) er 18%

Byer har høyere befolkningsvekst

- De 20 største byregionene har tatt 85% av befolkningsveksten 2000-2014
- De 20 byregionene har økt med 538.000 av total vekst 631.000
- Oslo +127.000, Bergen +70.000, Stavanger/Sandnes +55.000, Trondheim og Lillestrøm +41.000, Drammen og Asker/Bærum +27.000

Organisering av storbyer

- Sammenhengende bo- og arbeidsmarkeder oppsplittet på mange kommuner, eks. Stavanger
- Mange fragmenterte og overlappende fagmiljøer, hindrer organisering for kvalitet og innovasjon
- Styringssystem som skal sikre likhet by-bygd utnytter ikke byenes mulighet til oppgaveløsning og økonomisk selvstendighet

Utbyggingspolitikk

- Storbyer kan ha samlet planlegging av utbyggingsmønster, infrastruktur og transport
- Storbyer kan overta fylkeskommunens ansvar for vei og kollektivtransport
- Storbyer kan være regional utviklingsaktør og utnytte agglomerasjonsfordeler

Velferdspolitik

- Storbyer kan ha samlet ansvar for utdanningstilbudet fra barnehager gjennom videregående skole, sterk skoleeier og sterk skoleledelse
- Storbyer kan tilby mer avansert helse/omsorgs-tilbud, helseklinikker som avlaster sykehusene (rus, psykiatri..)
- Storbyer kan utnytte administrative stordriftsfordeler, bedre ledelseskompetanse, nye organisasjonsmodeller, tjenesteinnovasjon

Økonomisk selvstendighet

- Storbyer har inntektsgrunnlag til i større grad å ta ansvar for egen finansiering
- Storbyer baseres mer på egen skatt og kan ha større frihet i beskatningen
- Bedre kobling mellom utbygging av sosial infrastruktur og kommuneinntekter
- Økt skattefinansiering og redusert overføringsavhengighet flytter fokus fra staten til innbyggerne

Storbykommuner?

- Ny storbyforvaltning
- Samle flerkommunale byområder i storbykommuner
- Storbykommunene gis Oslo-status, kombinert kommune/ fylkeskommune, potensiale for ytterligere desentralisering
- Stavanger, Bergen, Trondheim
- Hamar, Fredrikstad/Sarpsborg, Drammen, Skien/Porsgrunn, Kristiansand, Haugesund, Ålesund, Bodø, Tromsø

Utfordringer

- Lokaldemokrati i større enheter
- Hvordan sikre både nærhet og påvirkningskraft?
- Utnytte desentralisering innen storbyene, beholde gamle kommuner som kommunedeler
- Begrensning av byråkrati og byråkratimakt
- Samarbeid nødvendig uansett

Alternativer

- Regionkommuner 15.-20.000 innbyggere+ over hele landet og beholde generalistkommunen
- Styrking av regionnivået gjennom større fylkeskommuner, eks Stor-Trøndelag
- Hovedstatsområdet – bedre organisering for plansamarbeidet Oslo/ Akershus?

Oppsummering

- Humankapital, konkurranse og internasjonalisering som drivkrefter for innovasjon, adopsjon og produktivitetsvekst, byene er vinnerne
- Hvordan kan vi bedre utnytte produktivitetsgevinsten ved byvekst?
- Vi trenger byer som er attraktive for høyutdannede og kompetansebedrifter, hvordan kan vi organisere byene bedre?

PRODUKTIVITETSKOMMISJONEN

En offentlig kommisjon oppnevnt av Regjeringen for å fremme forslag som kan styrke produktivitet og vekstevne i norsk økonomi.

REGJERINGEN.NO PERSONVERN

[Hjem](#) [Mandat](#) [Medlemmer](#) [Om kommisjonen](#) [Kontakt oss](#) [Mer om produktivitet](#)

Produktivitetskommisjonen er nedsatt!

På lang sikt bestemmes velferden i Norge først og fremst av utviklingen i vekstevnen i fastlandsøkonomien. Vekstevnen avhenger særlig av arbeidsinnsats og produktivitetsutvikling. Vår evne til å utvikle og anvende kompetanse og resultater fra forskning, utviklingsarbeid og nyskaping står dermed sentralt.

For å kartlegge og analysere årsakene til svakere produktivitetsutvikling de siste årene nedsatte Kongen i statsråd den 7. februar 2014 en produktivitetskommisjon. Kommisjonens hovedoppgave er å gi konkrete råd til hvordan produktiviteten kan økes.

- [Pressemelding om Produktivitetskommisjonen](#)
- [Kronikk om Produktivitetskommisjonen](#)

Produktivitetskommisjonen ønsker å motta innspill på de områdene som er nevnt i mandatet.

OM NETTSIDEN

På denne nettsiden kan du lese om produktivitetskommisjonen.

Har du tips til hva kommisjonen bør se på, eventuelt områder innenfor offentlig eller privat sektor det er forbedringspotensiale, effektiviseringsgevinster eller produktivitetspotensiale, er du velkommen til å sende oss dine forslag.

[Gi innspill her](#)

Vi vil lese alle innspill nøye, men vil ikke kunne besvare enkeltinnlegg.

Takk for ditt bidrag.

SISTE INNSPILL

- Aksel L. Andreassen til [Les innspill](#)
- Arne Gunnar Habbestad til [Les innspill](#)
- Scott Johansen til [Les innspill](#)
- Petter Benestad til [Les innspill](#)
- Peter Oscar-Andersen til [Les innspill](#)

[Les alle innspill](#)

<http://produktivitetskommisjonen.no/>

The image features a solid blue background. In the lower half, there are several decorative lines: a solid white line that curves from the left towards the center, a dotted white line that curves from the left towards the right, a solid light blue line that curves from the center towards the right, and a solid brown line that curves from the left towards the right. These lines create a sense of movement and depth.